

Fekete István: Lutra

Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest, 1955.

Szöveg típusa: elbeszélő

Szöveg olvashatósága: közepesen nehéz

Kérdések nehézsége: könnyű, közepesen nehéz, nehéz

Javasolt felhasználás: 4–6. évfolyam.

Fekete István: Lutra

Részlet

1. Bóbiskolt a nád, mert nem kerepelt már a nádirigó, aludt a sás, mert nem kellett ringatni a fényes szitakötőket, aludt a vadrózsa a parton, mert üres volt a gébicsfészek, amelyet eddig őriznie kellett, némán tátongtak a parti fecskék kis barlanglakásai, még a csónak is hasra feküdt a parton, mert a halászok kukoricát törtek valahol a határban; csak Lutra nem aludt. Lutra tulajdonképpen soha nem aludt.
2. S ha aludt is, ez az álom éberebb volt, mint a rókáé, a nyesté vagy a hiúzé, akik pedig híresek szemükről, fülükről, orrukról, de együtt a három: a látás, hallás és szaglás egyiknél se volt olyan tökéletes, mint a vidránál.
3. És Lutra vidra volt, a legnagyobb és legpompásabb vidrahím, amely valaha úszólábas nyomait a parti iszapban hagyta. Lutra nem volt víziállat, de jobban úszott, mint a leggyorsabb hal, jobban látott a vízben, mint a bűvármadarak, és jobban hallott minden vízben élő állatnál, amelyeknek nincs is fülük, s a hangokat egész testükkel érzik a víz láthatatlan rezdülésein keresztül.
4. De Lutra hallott! Hallott, pedig fülét lezárta, ha víz alá bukott, hogy a víz bele ne menjen a finom kis ér-antennákkal felszerelt kagylóba. Le tudta zárni tökéletesen, mert Lutra már úgy született. [...]
5. Most pihen a nagy vidra és kissé összegömbölyödött, majd másfél méteres hatalmas teste alig mutatja, hogy lélegzik. Szeme le van csukva, de orra meg-megmozdul, füle meg-megrezdül, és pontosan beszámolnak a gazdának, hogy mi újság a külvilágban. Hogy a vidra álmodik-e, vagy sem, ki tudná ezt megmondani? De, ahogy a kutya álmodik, halkán csaholva álmában, mintha vadat kergetne és lábai úgy járnak, mintha szaladna, ugyanúgy álmodhat a vidra is; ámbár Lutra most meg sem mozdul, de fölötte éberen őröködnék a fülek és az orr és beszámolnak arról, hogy most egy kis szél mozgatja a vizet.

1. Milyen állat Lutra? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Kutya
- B: Nyest
- C: Róka
- D: Vidra

1-es kód: D

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés.

Nehézség: könnyű.

2. A szöveg szerint Lutra után melyik állatnak a legjobb a látása?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Hiúz
- B: Nyest
- C: Róka
- D: Nem tudjuk meg.

1-es kód: D

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés. A 2. bekezdésben olvasottak azonosítása és mérlegelése. „...ez az álom éberebb volt, mint a rókáé, a nyesté vagy a hiúzé, akik pedig híresek szemükről, fülükéről, orrukról, de együtt a három: a látás, hallás és szaglás egyiknél se volt olyan tökéletes, mint a vidránál.”

Nehézség: könnyű.

3. Mi jellemzi a tájat és az időjárást az 1. bekezdésben? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Csend és béke.
- B: Hideg szél.
- C: Tűző napsütés.

D: Viharos eső.

1-es kód: A

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: lényegkiemelés.

Nehézség: könnyű.

4. Miért nem alszik soha mélyen a vidra? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A: Állandóan figyeli a környezetét.

B: Az ő dolga, hogy ügyeljen a többi állat biztonságára.

C: Tart az emberektől és a többi állattól.

D: Vigyáz a kölykeire és a házára.

1-es kód: A

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: lényegkiemelés.

Nehézség: közepesen nehéz.

5. Mi a szövegben olvasható „finom kis ér-antennákkal felszerelt kagyló”? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A: Lutra élelme.

B: Lutra füle.

C: Lutra otthona.

D: Lutra szeme.

1-es kód: B

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés.

Nehézség: közepesen nehéz.

6. Karikázd be a mondat helyes befejezésének a betűjelét!

Az elbeszélő szerint, az hall a legjobban,

- A: aki felfogja a víz rezgéseit.
- B: aki nyitott füllel jár, nem csukott füllel.
- C: akinek a fülében kis ér-antennák vannak.
- D: aki az egész testével hallgatja a környezetét.

1-es kód: C

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés.

Nehézség: közepesen nehéz.

7. Olvasd el a következő mondatot, majd karikázd be, IGAZak-e vagy HAMISak a következő állítások!

Most pihen a nagy vidra és kissé összegömbölyödött, majd másfél méteres hatalmas teste alig mutatja, hogy lélegzik.

Lutra még összegömbölyödve is nagy.	IGAZ/HAMIS
Lutra nagyobb a társainál.	IGAZ/HAMIS
Lutra teste légzés közben felfúvódik.	IGAZ/HAMIS

1-es kód: IGAZ, IGAZ, HAMIS

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: értelmezés.

Nehézség: közepesen nehéz.

8. Ki vigyáz Lutrára? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: A halak.
- B: A társai.
- C: A természet.
- D: Saját maga.

1-es kód: D

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: értelmezés.

Nehézség: közepesen nehéz.